

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
Н.О. Лоханова

_____ (підпис)
“ ____ ” _____ 2021 р.

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
за освітньою програмою професійного спрямування
«Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності»
(назва освітньої програми)

на тему: «Облік і контроль використання виробничих запасів: сучасний стан та перспективи розвитку (на прикладі ТОВ «ЕНЕРГОПРОФІ»)»
(назва теми)

Виконавець:

студентка 6 курсу групи 1-М ЦЗВФН

Шкапенко Катерина Костянтинівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____ /підпис/

Науковий керівник:

К.е.н., ст. викладач

Яцунська Олеся Сергіївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____ /підпис/

ОДЕСА-2021

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Розвиток інформаційної економіки потребує переосмислення моделі обліку виробничих запасів з точки зору галузевих особливостей діяльності підприємств. Неоднозначним є ставлення науковців й практиків до змісту положень облікової політики у частині обліку виробничих запасів, які віддзеркалюють специфіку діяльності підприємств. Постає необхідність деталізації субрахунків аналітичного обліку виробничих запасів, уніфікації робочого плану рахунків та графіку документообороту з обліку виробничих запасів в умовах розвитку інформаційних технологій, що зумовило вибір теми дослідження.

Дослідженням актуальних питань обліку виробничих запасів присвячені праці вітчизняних та зарубіжних вчених, зокрема, таких як Багрій К., Бутинець Ф., Балабанова Л., Горещька Л., Джонсон Д., Іваниенко В., Крупка Д., Ніколайчук В., Олійник Т., Стельмащук А., Чаюн І., Чабанюк О. та інші [2, 15, 38, 49, 52].

Мета кваліфікаційної роботи магістра полягає у вивченні теоретичних та практичних аспектів організації та ведення обліку й контролю виробничих запасів на досліджуваному підприємстві та розробці на його основі рекомендацій щодо поліпшення зазначених систем у сучасних умовах.

Поставлена мета спонукає вирішення наступних **завдань**:

- визначити сутність виробничих запасів та їх класифікацію відповідно до нормативної та економічної вітчизняної та зарубіжної літератури;
- розглянути визнання та оцінку виробничих запасів згідно законодавчих норм та економічної літератури;
- дослідити організаційно-методичні засади обліку виробничих запасів;
- надати організаційно-економічну характеристику базового підприємства;
- вивчити систему обліку виробничих запасів на досліджуваному підприємстві;
- запропонувати рекомендації щодо удосконалення організації та ведення обліку виробничих запасів на досліджуваному підприємстві;
- вивчити систему контролю у теоретико-практичному аспекті;
- проаналізувати забезпеченість та ефективність використання виробничих запасів;
- розробити моделювання підвищення ефективності використання запасів.

Суб'єктом дослідження є товариство з обмеженою відповідальністю «ЕНЕРГОПРОФІ», основною спеціалізацією якого є виконання робіт та надання послуг у сфері реконструкцій, ремонту, технічного обслуговування систем водопостачання, теплопостачання, газопостачання та кондиціонування.

Об'єктом дослідження виступає діюча система обліку, контролю й аналізу господарської діяльності ТОВ «ЕНЕРГОПРОФІ».

Предметом дослідження виступають теоретичні, методичні та організаційні питання щодо обліку, контролю й аналізу виробничих запасів на досліджуваному підприємстві.

Методи дослідження. Для вирішення поставлених завдань у кваліфікаційній роботі використовувалися як загальнонаукові, так й специфічні методи пізнання: наукова абстракція, індукція та дедукція, аналіз й синтез, порівняння, вибіркоче

обстеження й групування, експертна оцінка, тощо.

Інформаційна база дослідження. Інформаційною базою дослідження є нормативно-правові акти з питань оподаткування, обліку, контролю й звітності, наукові матеріали та монографічні видання вітчизняних й закордонних вчених у сфері бухгалтерського, фінансового та управлінського обліку, аналізу й контролю, а також дані обліку й звітності ТОВ «ЕНЕРГОПРОФІ».

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (53 найменувань) та додатків (35). Основний зміст викладено на 90 сторінках. Робота містить 27 таблиць, 12 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «Теоретичні засади обліку виробничих запасів» визначено сутність виробничих запасів та їх класифікацію, розглянуто визнання та оцінку виробничих запасів відповідно до нормативної та економічної вітчизняної та зарубіжної літератури та досліджено організаційно-методичні засади обліку виробничих запасів

У другому розділі «Облік виробничих запасів на досліджуваному підприємстві та напрями його удосконалення» надано організаційно-економічну характеристику базового підприємства, вивчено систему обліку виробничих запасів на досліджуваному підприємстві та надано рекомендації щодо його вдосконалення.

У третьому розділі «Контроль та аналіз виробничих запасів у теоретико-практичному аспекті» вивчено систему контролю у теоретико-практичному аспекті та надано рекомендації щодо її поліпшення, проаналізовано забезпеченість та ефективність використання виробничих запасів та розроблено моделювання підвищення ефективності використання виробничих запасів.

ВИСНОВКИ

Належно організована та ефективно діюча система управління запасами, яка базується на організованих й чітко діючих системах обліку, контролю та аналізу, забезпечить безперебійність діяльності будь-якого підприємства.

У кваліфікаційній роботі магістра розглянуто теоретичні та практичні аспекти обліку, контролю й аналізу виробничих запасів та надано рекомендації щодо їх вдосконалення. Зокрема:

1. Визначено, що вітчизняна нормативна література прирівняна до міжнародної у частині трактування поняття «виробничі запаси» та їх класифікації що нівелює відмінності при розкритті інформації про запаси у звітності сформованій за МСФЗ та НП(С)БО. Економічна література відображає багату різноманітність думок стосовно тлумачення дефініції «запаси» та їх класифікації. На наш погляд, виробничі запаси – це активи, які самостійно виготовлені або придбані, споживаються протягом одного операційного або виробничого циклів й

використовуються у процесі господарської діяльності та переносять свою вартість на вартість кінцевого продукту.

2. Розглянуто у міжнародній й вітчизняній літературі різні види оцінок виробничих запасів з точки зору їх переваг й недоліків та рекомендовано, враховуючи галузеві, технологічні та організаційні особливості, підприємствам самостійно, проте спираючись на нормативні та економічні джерела, обирати найоптимальніші види оцінок.

3. Досліджено організаційно-методичні засади обліку виробничих запасів та встановлено, що раціонально розроблена облікова політика є базисом організації обліку в цілому, за результатами чого рекомендовано основні питання обліку виробничих запасів відображати в обліковій політиці.

4. Надано організаційно-економічну характеристику базового підприємства, зокрема, досліджено зовнішнє й внутрішнє середовище ТОВ «ЕНЕРГОПРОФІ», за результатами чого встановлено, що підприємство має стійкий фінансовий стан та забезпечену платоспроможність.

5. Вивчено систему обліку виробничих запасів, яка у цілому відповідає законодавчим нормам, проте виявлено низку питань, які потребують вдосконалення. Зокрема, це облікова політика в частині виробничих запасів, робочий план рахунків, номенклатура, графік документообігу, синтетичний та аналітичний облік.

6. При дослідженні системи обліку виробничих запасів на підприємстві встановлено, що вона потребує деякого вдосконалення, а саме:

- оновлення та затвердження положень облікової політики наказом по підприємству (визначено основні положення облікової політики у розрізі чотирьох блоків) для забезпечення нормативних вимог й ефективної організації системи обліку в цілому й обліку запасів, зокрема;

- закріплення в обліковій політиці ТОВ «ЕНЕРГОПРОФІ» використання звіту про рух матеріалів, як складського звіту та затвердження його форми та порядку заповнення й винесення їх як додаток до облікової політики;

- автоматизування складського обліку, яке забезпечить більш оперативну обробку первинних документів стосовно руху виробничих запасів, розширить можливості для аналізу ефективності використання запасів, виявлення залишків запасів, які залежуються на складі. Також, воно забезпечить більш ефективну закупівлю матеріалів завдяки аналізу наявних залишків на складі без залучення бухгалтерської служби, що зекономить час на планування об'єму та номенклатури закупівлі. При обранні програмного забезпечення підприємство повинно врахувати свої потреби та фінансові можливості;

- для аналізу раціональності використання запасів надано рекомендації щодо використання Звіту про використання виробничих запасів у розрізі шляхів їх списання та закріплення його форми й порядку заповнення у додатку до облікової політики, який є невід'ємною його частиною;

- рекомендуємо оновити положення облікової політики інформацією відносно принципів формування первісної вартості при різних шляхах надходження та її розкриття у фінансовій звітності;

- реалізація формально-логічної схеми побудови та обґрунтованих параметрів робочого плану рахунків виступає тим інструментом, який дозволяє власникам побудувати облік таким чином, щоб максимально задовольнити їх потреби в інформації для прийняття виважених і раціональних управлінських рішень, тому необхідно розробити робочий план рахунків з урахуванням технології виробничого процесу підприємства та визначити й побудувати класифікатор номенклатури виробничих запасів як його основу;

- для забезпечення своєчасності надходження первинних документів до бухгалтерії та їх обробки, задля більш ефективного контролю за рухом виробничих запасів рекомендуємо затвердити графік документообігу;

- підприємству необхідно визначитися з матеріально-відповідальною особою, підписати з нею договір про повну матеріальну відповідальність та занести до її службових обов'язків контроль за схоронністю запасів;

- для забезпечення безперебійності процесу надання послуг та виконання робіт рекомендуємо проводити інвентаризацію один раз у квартал, а також задля запобігання недостач у майбутньому періодично проводити за виникненням необхідності вибіркові перевірки окремих видів запасів, а при виявленні їх коригувати залишки, виявляти винних осіб та вживати заходів до них;

- рекомендуємо задля приведення синтетичного обліку до законодавчих норм застосовувати наступну типову кореспонденцію рахунків: при списанні фактичної собівартості реалізованих запасів: Дебет 943 Кредит 201; при відображенні доходу від реалізації запасів: Дебет 377 Кредит 712.

7. Досліджена система контролю на підприємстві, у ході дослідження якої встановлено, що існує система внутрішнього контролю у формі розподілу контрольних функцій між працівниками, проте вона не регламентована. Тому нами було запропоновано створити Положення про систему внутрішнього контролю, яке визначатиме основні її елементи, порядки проведення контрольних процедур та взаємодії між працівниками, на яких покладено контрольні функції, регламентовані форми результатів проведення контрольних процедур (нами запропоновані робочі документи стосовно руху та використання виробничих запасів).

8. Запропоновано задля підвищення рівня ефективності прийнятих рішень досліджуваному підприємству використовувати як інструмент управління аналіз виробничих запасів. За даними проведеного аналізу встановлено, що ТОВ «ЕНЕРГОПРОФІ» групує запаси лише як «Сировина й матеріали», що потребує подальшого розширення групування у відповідності до сутності запасів. Аналіз ефективності показав, що підприємство в умовах погіршення умов зовнішнього середовища (введення карантину) неефективно управляє запасами, що призводить до збільшення матеріалоемності та питомої ваги матеріальних витрат у загальному об'ємі операційних витрат. Рекомендуємо переглянути свої управлінські рішення стосовно управління запасами, враховуючи нинішні умови дійсності.

9. Проведено кореляційно-регресійний аналіз, в ході якого виявлено необхідність підвищення оборотності виробничих запасів за рахунок підвищення прибутку та слідкувати за достатнім обсягом виробничих запасів на складах (для

забезпечення операційної діяльності підприємства вчасно та у повному обсязі всіма необхідними розхідними матеріалами та інструментами для монтажу обладнання).

Запропоновані вдосконалення системи управління виробничими запасами забезпечать ТОВ «ЕНЕРГОПРОФІ» безперервністю виробничого процесу та надасть змогу приймати ефективні управлінські рішення стосовно діяльності в цілому.

АНОТАЦІЯ

Шкапенко К.К., «Облік і контроль використання виробничих запасів: сучасний стан та перспективи розвитку (на прикладі ТОВ«ЕНЕРГОПРОФІ»)».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» за освітньою програмою професійного спрямування «Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності». – Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2021.

У роботі розглядаються економічна сутність поняття «виробничі запаси», класифікація та їх оцінка, організаційно методичні засади їх обліку.

Надано економічну характеристику ТОВ «ЕНЕРГОПРОФІ» та проаналізовано основні показники діяльності підприємства.

Розглянуто у теоретико-практичному аспекті системи обліку та контролю. Проведено аналіз забезпеченості та ефективності використання виробничих запасів. Запропоновано оновити положення облікової політики стосовно ведення обліку виробничих запасів, зокрема, розробити номенклатуру виробничих запасів, робочий план рахунків та графік документообігу.

Надано рекомендації щодо вдосконалення синтетичного та аналітичного обліку виробничих запасів, а саме: використання типової кореспонденції рахунків при реалізації запасів та Звіту про використання запасів у розрізі шляхів їх списання.

Ключові слова: виробничі запаси, оцінка, рух виробничих запасів, облікова політика, облік, система контролю, аналіз забезпеченості запасами.

ANNOTATION

Shkapenko K.K., Accounting and control of the inventories: current state and development prospects (on the example of ENERGOPROFI LLC).

Thesis for Master degree in specialty 071 «Accounting and Taxation» under the master's program «Accounting, audit and taxation of business activities». – Odessa National Economics University.– Odessa, 2021.

The paper considers the economic essence of the concept of "inventories", classification and evaluation, organizational and methodological principles of their accounting.

The economic characteristics of ENERGOPROFI LLC are given and the main indicators of the enterprise activity are analyzed.

It is considered in the theoretical and practical aspect of the accounting and control system.

The analysis of security and efficiency of use of production stocks is carried out.

It is proposed to update the provisions of the accounting policy regarding the accounting of inventories, in particular, to develop a nomenclature of inventories, a working chart of accounts and a schedule of documents.

Recommendations for improving the synthetic and analytical accounting of inventories, namely: the use of standard correspondence of accounts in the sale of inventories and the Report on the use of inventories in terms of ways to write them off.

Keywords: inventories, valuation, movement of inventories, accounting policy, accounting, control system, inventory analysis.